

Julius Sinius (1911-1959) – kompozitorius, dirigentas, vargonininkas

Julius Snius gimė 1911 m. vasario 22 dieną Švenčionių apskrities Vaiškūnų kaime, ūkininkų šeimoje. Vaikystė prabėgo piemenaujant. Dar vaikas prismaigstydamas į sienas įvairiausio ilgio ir storio balanų mėgindavo iš jų išgauti melodijas. Lankė mokyklą Švenčionyse. Po pamokų grojo orkestre ir dainavo chore. Vargonininkas P. Čiučeika, pastebėjęs tokį berniuko potraukį muzikai, pamokė jį vargonuoti ir tokiu būdu turėjo sau neblogą padėjėją.

Baigęs Švenčionių gimnaziją Julius įstojo į privačią Montvydo vargonininkų mokyklą Vilniuje, kurią baigęs liko vargonininkauti tuo metu vienintelėje lietuviškoje Šv. Mikalojaus bažnyčioje. Čia J. Sinius įkūrė bažnytinį chorą, kuris ir buvo 1937 m. iš moksleivių, studentų ir amatininkų suburto garsiojo choro „Varpas“ užuomazga. Šis choras buvo pirmasis peržengęs demarkacijos liniją po priverstinio diplomatinių santykių su Lenkija užmezgimo. „Varpas“ dainavo Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir kituose Lietuvos miestuose.

J. Sinius, harmonizavo liaudies dainas ir pats jas kūrė. Vasaros atostogų metu važinėjo po kaimus rinkdamas dainas ir koncertuodamas su „Varpo“ choru, ypač tose vietose, kur kaimai buvo stipriai lenkinami. Vėliau J. Sinius įstojo į M. Karlovičiaus konservatoriją, kur studijavo kompoziciją ir dirigavimą pas prof. Siligovskį. 1938 m. baigė konservatoriją. Parašė „Lietuvių liaudies simfoniją“ - kūrė dainas, giesmes. Iš viso yra parašęs 43 dainas ir 86 giesmes.

1936 m. Vytauto Didžiojo gimnazijoje Vilniuje, įvyko pirmasis jo kūrinių koncertas skirtas Vasario 16-osios progai kuriam pats ir dirigavo. Buvo atlikta „Lietuvių liaudies simfonija“, kantata „Vasario 16-oji“, jo harmonizuotos liaudies dainos. J. Sinius yra sukūręs siuitą „Sigutė“, kantatą „Tėvynei“, „Tautos didvyriui kun. prof. P. Kraujaliui“, „Plaukėjai verpetuose“, muziką spektakliams „Vykinto žygis“, „Onytės vestuvės“ ir kt.

Atgavus Lietuvai Vilnių, kompozitorius su didele energija ėmėsi muzikinės veiklos. Jis dėstė muziką ir vadovavo orkestrui Vytauto Didžiojo gimnazijoje, vadovavo varpo chorui, talkino radiofono laidoms, dirbo švietimo ministerijoje, vadovavo priešgaisrinės apsaugos ir pulko orkestrams, Vilniaus studentų orkestrui.

1941 m. pavasarį J. Sinius buvo suimtas, kalinamas Lukiškėse, ištremtas, bet vežant į Rusiją jam pasisekė pabėgti.

Prasidėjus vokiečių okupacijai, vėl dirbo gimnazijoje. Netrukus buvo paskirtas Švietimo ministerijos vidurinio mokslo departamento muzikos referentu. Be to, vadovavo ugniagesių draugijos orkestrui, neapleido „Varpo“ choro ir kūrybos.

1944 m. Sinių šeima atvažiavo į Švenčionis, kur J. Sinius vargonavo bažnyčioje, subūrė du bažnytinius chorus – lenkų ir lietuvių, taip pat dirbo vidurinėje mokykloje. Jo vadovaujamas choras 1946 m. tapo respublikinės dainų šventės laureatu. Tačiau ir šiam darbui buvo lemta nutrūkti. 1948 m. visa J. Sinių šeima buvo ištremta į Krasnojarsko kraštą. Kūrybinė ugnis buvo dešimčiai metų užgesinta. Jo paties žodžiais tariant: „Lakštingala narve negieda“.

Paleistas iš Sibiro 1957 m. vėl rašė dainas ir muziką konkursams, bet susidūrė su kolegų priešišku, nebuvo suprastas ir palūžo dvasiškai. Dėstė muziką rusų vidurinėje mokykloje, po to grįžo vargonininkauti į Šv. Mikalojaus bažnyčią, vadovavo universiteto orkestrui, važinėjo su koncertais po Lietuvą. Sumanymų turėjo daug, kūrybinė jėga veržte veržėsi, bet sveikata nyko.

Julius Sinius mirė sulaukęs 48 metų. Palaidotas Antakalnio kapinėse. Švenčionių žemė užaugino daug žymių žmonių. Vienas iš jų – Julius Sinius, kompozitorius, vargonininkas, chorvedys, pedagogas, didelis patriotas ir švietėjas.